

**STANDARDY
OCHRONY
MAŁOLETNICH
PRZED
KRZYWDZENIEM**

**ZESPÓŁ SZKÓŁ NR 1
IM. HENRYKA SIENKIEWICZA
W ŁUKOWIE**

Na podstawie

Ustawy z dn. 28 lipca 2023 o zmianie Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego oraz innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1606)

Rozdział 4b

Standardy ochrony małoletnich

Art. 22b. Obowiązek wprowadzenia standardów ochrony małoletnich, zwanych dalej „standardami”, ma każdy:

1. organ zarządzający jednostką systemu oświaty, o której mowa w art. 2 pkt 1–8 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2023 r. poz. 900), oraz inną placówką oświatową, opiekuńczą, wychowawczą, resocjalizacyjną, religijną, artystyczną, medyczną, rekreacyjną, sportową lub związaną z rozwijaniem zainteresowań, do której uczęszczają albo w której przebywają lub mogą przebywać małoletni;
2. organizator działalności oświatowej, opiekuńczej, wychowawczej, resocjalizacyjnej, religijnej, artystycznej, medycznej, rekreacyjnej, sportowej lub związanej z rozwijaniem zainteresowań przez małoletnich.

Art. 22c. 1. W standardach, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju placówki lub działalności, określa się w szczególności:

- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
- 2) zasady i procedurę podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego;
- 3) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie Sądu Opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”;
- 4) zasady przeglądu i aktualizacji standardów;
- 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności;
- 6) zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania;

- 7) osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia;
 - 8) sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.
2. W standardach wprowadzanych w szkole/placówce lub miejscu prowadzonej działalności, o których mowa w art. 22b, należy określić także:
- 1) wymogi dotyczące bezpiecznych relacji między małoletnimi, a w szczególności zachowania niedozwolone;
 - 2) zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do sieci Internet;
 - 3) procedury ochrony dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w sieci Internet oraz utrwalonymi w innej formie;
 - 4) zasady ustalania planu wsparcia małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia.
3. Obowiązek wprowadzenia standardów mają także podmioty świadczące usługi hotelarskie oraz turystyczne, a także prowadzące inne miejsca zakwaterowania zbiorowego, w zakresie niezbędnym do zapewnienia ochrony małoletnich. Standardy, w sposób dostosowany do charakteru i rodzaju prowadzonych usług, określają w szczególności:
- 1) zasady zapewniające bezpieczne relacje między personelem podmiotu a małoletnim, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;
 - 2) zasady i procedury identyfikacji małoletniego przebywającego w obiekcie hotelarskim i jego relacji w stosunku do osoby dorosłej, z którą przebywa w tym obiekcie;
 - 3) zasady i procedury reagowania w przypadku uzasadnionego przypuszczenia, że dobro małoletniego znajdującego się na terenie obiektu hotelarskiego lub korzystającego z usług turystycznych jest zagrożone;
 - 4) procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamianie Sądu Opiekunczego;
 - 5) zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu podmiotu do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności.
4. W standardach uwzględnia się sytuację dzieci niepełnosprawnych oraz dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
5. Standardy sporządza się, mając na względzie konieczność ich zrozumienia przez osoby małoletnie.

6. Podmioty, o których mowa w art. 22b oraz w ust. 3, mają obowiązek co najmniej raz na dwa lata dokonywać oceny standardów w celu zapewnienia ich dostosowania do aktualnych potrzeb oraz zgodności z obowiązującymi przepisami. Wnioski z przeprowadzonej oceny należy pisemnie udokumentować.

7. Podmioty, o których mowa w art. 22b oraz w ust. 3, udostępniają standardy na swojej stronie internetowej oraz wywieszają w widocznym miejscu w swoim lokalu, w wersji pełnej oraz skróconej, przeznaczonej dla małoletnich. Wersja skrócona zawiera informacje istotne dla małoletnich.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIICH

Podstawa prawna:

Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz innych ustaw (Dz. U. 2023, poz. 1606)

Szkoła ustanowiła i wprowadziła w życie Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i zapewnienia im bezpieczeństwa

- 1) Szkoła ustanowiła **Standardy ochrony małoletnich**, zwane dalej **Standardami**, w których zostały zapisane zasady mające zapewnić dzieciom ochronę przed krzywdzeniem.
- 2) Standardy **obowiązują wszystkich** członków personelu szkoły.
- 3) Standardy obejmują następujące zagadnienia:
 - a) **zasady zapewniające bezpieczne relacje** między dziećmi a personelem, w szczególności zachowania niedozwolone wobec dzieci i młodzieży,
 - b) **procedury interwencji**, które określają, jakie działania należy podjąć, jeśli pojawią się sygnały wskazujące na krzywdzenie dziecka lub na zagrożenie jego bezpieczeństwa ze strony osób obcych, członków rodziny lub personelu placówki,
 - c) **procedury i osoby odpowiedzialne do składania zawiadomień** o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego oraz zawiadamiania Sądu Opiekuńczego,
 - d) **zasady ustalania planu wsparcia** małoletniego po ujawnieniu krzywdzenia,
 - e) **zasady korzystania** z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu,
 - f) **procedury** ochrony dzieci przed szkodliwymi treściami oraz utrwalonymi w innej formie wraz z wyznaczeniem **osób odpowiedzialnych za bezpieczeństwo sieci komputerowej** w placówce.
- 4) Dążeniem Zespołu Szkół Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie jest przygotowanie uczniów do efektywnego funkcjonowania w życiu społecznym oraz podejmowania samodzielnych decyzji w poczuciu odpowiedzialności za własny rozwój. **Uczeń kończący Zespół Szkół Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie, posiada następujące cechy:**
 - a) jest przygotowany do podjęcia nauki na wyższym szczeblu edukacji,
 - b) jest gotowy do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie,

- c) przestrzega ogólnie przyjętych wartości moralnych,
- d) potrafi samodzielnie podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje,
- e) potrafi wyrażać i uzasadniać własne zdanie,
- f) świadomie podejmuje współpracę z innymi,
- g) jest ciekawy świata i wrażliwy na drugiego człowieka,
- h) jest życzliwy i tolerancyjny, szanuje godność własną i drugiego człowieka,
- i) rozumie wartość uczenia się i potrzebę własnego rozwoju,
- j) dba o zdrowie psychiczne i fizyczne oraz o bezpieczeństwo własne i innych,
- k) potrafi wykorzystać wiedzę w sytuacjach życiowych,
- l) umie odnaleźć się na rynku pracy,
- ł) myśli kategoriami człowieka Europy i świata.

I.

Preambuła

Zasadą obowiązującą pracowników Zespołu Szkół Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie zwanego dalej Szkołą jest podejmowanie działań mających na celu ochronę godności dziecka i poszanowanie jego praw. Każdy pracownik zobowiązany jest dbać o prawidłowy rozwój dzieci i przestrzegać zarządzeń i procedur określonych w niniejszym dokumencie. Pracownik Szkoły, realizując te cele, działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych danej instytucji oraz swoich kompetencji.

II.

Objaśnienie terminów

- 1) **Pracownikiem** Szkoły jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
- 2) **Dzieckiem** w świetle polskiego prawa jest każda istota ludzka od poczęcia aż do osiągnięcia pełnoletności (tj. do ukończenia 18 roku życia).
- 3) **Opiekunem** dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do

reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia Sądu (w tym rodzina zastępcza).

- 4) **Inna osoba** - osoba nie będąca pracownikiem Szkoły, ani opiekunem dziecka.
- 5) **Wyrażenie zgody** przez opiekuna dziecka rozumie się jako zgodę co najmniej jednego z opiekunów. W przypadku braku porozumienia między opiekunami dziecka należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez Sąd.

- 6) **Przez krzywdzenie** dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego wpływającego

na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym:

- a) pracownika Szkoły,
b) jego opiekunów.

Krzywdzeniem jest:

- ❖ **Przemoc fizyczna** – jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
 - ❖ **Przemoc emocjonalna** – to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie dziecka, wciąganie dziecka w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie dziecku wymagań i oczekiwań, którym nie jest ono w stanie sprostać.
 - ❖ **Przemoc seksualna** – to angażowanie dziecka w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem fizycznym (np. dotykanie dziecka, współżycie z dzieckiem) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie dziecku materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydem lub powtarzać się przez dłuższy czas.
 - ❖ **Zaniedbywanie** – to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych dziecka przez rodzica lub opiekuna prawnego, nie zapewnienie mu bezpieczeństwa, odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, bezpieczeństwa, brak nadzoru w czasie wolnym oraz odpowiedniej opieki podczas wypełniania obowiązku szkolnego.
- 7) **Osoba odpowiedzialna za Standardy** ochrony małoletnich, zwane dalej Standardami-wyznaczone przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad ich realizacją.

- 8) **Osoba odpowiedzialna za Internet** to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie Szkoły oraz nad bezpieczeństwem dzieci w Internecie.
- 9) **Danymi osobowymi dziecka** jest każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.
- 10) **Zespół interdyscyplinarny** - to zespół powoływany przez władze samorządowe (wójta, burmistrza albo prezydenta miasta) w ramach realizowania przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

III.

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

1. Pracownicy Szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka pracownicy Szkoły przekazują informacje wychowawcy klasy, który podejmuje rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywuje ich do szukania dla siebie pomocy.
3. Wychowawcy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.
4. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–dziecko ustalone w Szkole.
5. Rekrutacja pracowników Szkoły odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji personelu.

IV.

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

- 1) W przypadku zauważenia przez pracownika Szkoły, że dziecko jest krzywdzone, osoba ta ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej i przekazania uzyskanej informacji dyrektorowi/ wicedyrektorowi/ pedagogowi/ pedagogowi specjalnemu/ psychologowi szkolnemu.
- 2) W przypadku krzywdzenia dziecka na terenie szkoły przez pracownika szkoły lub inną osobę:
 - a) Dyrektor/ wicedyrektor/ pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog zapewnia bezpieczeństwo dziecku, odseparowuje je od osoby krzywdzącej.

- b) Dyrektor/ wicedyrektor wzywa osobę, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu.
- c) Dyrektor /wicedyrektor/ pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog w celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, sporządza opis zaistniałej sytuacji na podstawie rozmów:
- z dzieckiem (w obecności pedagoga/pedagoga specjalnego/psychologa lub wychowawcy klasy, który sporządza notatkę z rozmowy),
 - ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
 - z podejrzanym o krzywdzenie.
- 3) Na podstawie opisu sytuacji Dyrektor/ wicedyrektor/ pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog sporządza Plan wsparcia dziecka, który zawiera wskazania dotyczące:
- a) działań, jakie Szkoła podejmuje na rzecz dziecka, w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
- b) zdyscyplinowanie krzywdzącego (forma zależy od tego, kim jest krzywdzący, czy pracownikiem szkoły, czy opiekunem dziecka uczęszczającego do szkoły). W przypadku pracownika pedagogicznego konsekwencje wynikają z przepisów Karty Nauczyciela, w przypadku pracownika obsługi z Kodeksu Pracy, do zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa Policji włącznie. Jeśli krzywdzącym jest opiekun dziecka, konsekwencje mogą być różnorodne, do zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa włącznie;
- c) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku;
- d) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

V.

W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez rodzica/prawnego opiekuna:

- 1) Dyrektor/wicedyrektor/pedagog/pedagog specjalny/psycholog wzywa osobę, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu w obecności psychologa.
- 2) Dyrektor/wicedyrektor/pedagog/pedagog specjalny/psycholog sporządza opis zaistniałej sytuacji rozmów:
- a) z dzieckiem (w obecności pedagoga/pedagoga specjalnego/psychologa lub wychowawcy klasy, który sporządza notatkę z rozmowy),
- b) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
- c) z rodzicem/prawnym opiekunem niekrzywdzącym dziecka,

- d) podejrzanym o krzywdzenie.
- 3) Psycholog z wychowawcą sporządza Plan wsparcia dziecku (**załącznik nr 1**), który zawiera wskazania dotyczące:
- a) Działań, jakie Szkoła podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji:
- i) **W przypadku doświadczania przez dziecko przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożenia jego życia:**
- (1) Zadbanie o bezpieczeństwo dziecka i odseparowanie je od rodzica/opiekuna podejrzanego o krzywdzenie,
- (2) Zawiadomienie Policji lub Prokuratury
- ii) **W przypadku doświadczania przez dziecko zaniedbania ze strony rodzica:**
- (1) Zadbanie o bezpieczeństwo dziecka,
- (2) Rozmowa z rodzicem/opiekunem i powiadomienie o możliwości wsparcia psychologicznego i/lub materialnego,
- (3) W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna powiadomienie MOPS i Sądu rodzinnego.
- iii) **W przypadku, gdy dziecko doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):**
- (1) Zadbanie o bezpieczeństwo dziecka,
- (2) Przeprowadzenie rozmowy z rodzicem/opiekunem podejrzanym o krzywdzenie i powiadomienie o możliwości wsparcia psychologicznego,
- (3) W przypadku braku współpracy rodzica/opiekuna lub powtarzającej się przemocy złożenie do Sądu Rodzinnego wniosku o wgląd w sytuację rodziny.

VI.

W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu)

Dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/pedagog specjalny/psycholog, wychowawca dziecka, dyrekcja placówki, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej określane jako: zespół interwencyjny).

1. Zespół interwencyjny sporządza Plan wsparcia dziecka, spełniający wymogi określone w § 4 pkt. 3. Standardów, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego, pedagoga specjalnego lub psychologa oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu, informacji. **(załącznik nr 1)**
2. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne.
3. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji.
4. Ze spotkania sporządza się protokół.

VII.

Plan wsparcia dziecka jest przedstawiany przez pedagoga/pedagoga specjalnego/psychologa opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.

1. Wychowawca klasy monitoruje przebieg realizacji planu i jego skutków względem dziecka.
2. Dyrektor/wicedyrektor/pedagog/pedagog specjalny/psycholog informuje opiekunów o obowiązku Szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (Prokuratura/Policja lub Sąd Rodzinny, Ośrodek Pomocy Społecznej bądź przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty” – w zależności od zdiagnozowanego typu krzywdzenia i skorelowanej z nim interwencji).
3. Po poinformowaniu opiekunów przez pedagoga/pedagoga specjalnego/psychologa – zgodnie z punktem poprzedzającym – Dyrektor składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do Prokuratury/Policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, Ośrodka Pomocy Społecznej lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

6. Z przebiegu interwencji sporządza się Kartę interwencji, której wzór stanowi **Załącznik nr 2** do niniejszych Standardów. Kartę załącza się do indywidualnej teczki dziecka, znajdującej się u pedagoga specjalnego.
7. Wszyscy pracownicy Szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

VIII.

W przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 18. roku życia (przemoc rówieśnicza)

- 1) W przypadku doświadczania przez dziecko ze strony innego dziecka przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożenia jego życia:
 - a) psycholog z wychowawcą są zobowiązani zadbać o bezpieczeństwo dziecka i w miarę możliwości odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
 - b) psycholog z wychowawcą sporządza opis zaistniałej sytuacji rozmów:
 - i) z dzieckiem
 - ii) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
 - iii) podejrzanym o krzywdzenie.
 - c) Dyrektor/ wicedyrektor/ pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog przeprowadzają rozmowę z rodzicami/ opiekunami dzieci uwikłanych w przemoc,
 - d) Psycholog z wychowawcą sporządza Plan wsparcia dziecka, (**załącznik nr 1**) który zawiera wskazania dotyczące:
 - i) działań, jakie szkoła podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecku, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji (Dyrektor Szkoły powiadamia najbliższy Sąd Rodzinny lub Policję, wysyłając zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa);
 - ii) wsparcia, jakie Szkoła zaoferuje dziecku,
- 2) W przypadku, gdy dziecko doświadcza ze strony innego dziecka jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. popychanie, szturchanie), przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie) lub innych niepokojących zachowań (tj. krzyk, niestosowne komentarze):

- a) psycholog z wychowawcą są zobowiązani zadbać o bezpieczeństwo dziecka i w miarę możliwości odseparować je od osoby podejrzanej o krzywdzenie,
- b) psycholog z wychowawcą sporządza opis zaistniałej sytuacji rozmów:
 - i) z dzieckiem
 - ii) ze zgłaszającym fakt krzywdzenia dziecka,
 - iii) podejrzanym o krzywdzenie.
- c) Dyrektor/wicedyrektor/pedagog/psycholog przeprowadzają rozmowę osobno z rodzicami dziecka krzywdzącego i krzywdzonego oraz opracują działania naprawcze,
- d) w przypadku powtarzającej się przemocy Dyrektor Szkoły powiadamia Sąd Rodzinny, wysyłając wniosek o wgląd w sytuację rodziny dziecka krzywdzącego.

IX.

Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych z dostępem do Internetu oraz procedury ochrony przed szkodliwymi treściami w Internecie oraz utrwalonymi w innej formie

1. Na terenie szkoły zabrania się korzystania z telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych służących do przekazu informacji podczas zajęć edukacyjnych i uroczystości szkolnych.
2. Dopuszcza się używanie urządzeń multimedialnych na zajęciach edukacyjnych, jeżeli wymaga tego tok zajęć lub program nauczania, za zgodą prowadzącego zajęcia.
3. Dozwolone jest użycie telefonu komórkowego na zajęciach edukacyjnych w celu ratowania życia lub zdrowia.
4. W razie naruszania ust. 1 uczeń zobowiązany jest do wyłączenia/wyciszenia i schowania telefonu komórkowego.
5. W razie niedozwolonego używania telefonu komórkowego lub innych urządzeń elektronicznych przez uczniów mogą być zastosowane kary zgodnie ze statutem.

X.

Szkoła zapewniając uczniom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, w szczególności zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

- 1) Na terenie Szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest pod nadzorem:

- a) nauczyciela podczas lekcji z zajęć komputerowych i zajęć pozalekcyjnych,
 - b) nauczyciela bibliotekarza na przeznaczonych do tego komputerach znajdujących w bibliotece szkolnej.
- 2) Pracownik Szkoły czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas zajęć oraz w czasie wolnym od zajęć w bibliotece szkolnej.
 - 3) O bezpieczeństwie korzystania z Internetu mówi regulamin pracowni informatycznej.
 - 4) W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika Szkoły, pracownik Szkoły ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu. Pracownik Szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci podczas lekcji.
 - 5) Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu przy komputerach, z których możliwy jest dostęp swobodny.
 - 6) Dziecko korzystające z komputera w bibliotece szkolnej używa konta przewidzianego dla uczniów – czytelników biblioteki.
 - 7) Szkoła zapewnia monitorowany dostęp do Office 365 oraz do dziennika elektronicznego Vulcan.

XI.

Nauczyciel Informatyk zapewnia, by na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu na terenie placówki było zainstalowane i aktualizowane:

- ❖ oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu,
 - ❖ oprogramowanie antywirusowe,
 - ❖ oprogramowanie antyspamowe,
 - ❖ firewall
- 1) Nauczyciel Informatyk przynajmniej raz na trzy miesiące sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści.
 - a) W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, nauczyciel informatyk ustala kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzania.
 - b) Informacje o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, nauczyciel informatyk przekazuje wychowawcy.
 - c) Psycholog z pedagogiem i/lub pedagogiem specjalnym przeprowadzają z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.

- d) Jeżeli w wyniku rozmowy pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w punkcie V.

XII.

Działania wobec sprawcy przemocy w sieci

- 1) Jeśli wiedzę o zajściu posiada nauczyciel niebędący wychowawcą, powinien przekazać informację wychowawcy klasy, który informuje o fakcie pedagoga/ pedagoga specjalnego/ psychologa i dyrektora/ wicedyrektora.
- 2) Pedagog/ pedagog specjalny /psycholog i dyrektor/ wicedyrektor wspólnie z wychowawcą powinni dokonać analizy zdarzenia i zaplanować dalsze postępowanie.
- 3) Gdy sprawca cyberprzemocy jest znany i jest on uczniem szkoły, pedagog/pedagog specjalny/psycholog wraz z wychowawcą powinien podjąć dalsze działania:
 - a) rozmowa z uczniem-sprawcą przemocy o jego zachowaniu;
 - b) zobowiązanie ucznia do zaprzestania swojego działania i usunięcia z sieci szkodliwych materiałów oraz ustalenie sposobów zadośćuczynienia wobec pokrzywdzonego ucznia;
 - c) powiadomienie rodziców sprawcy i omówienie z nimi zachowania dziecka oraz konsekwencji nieprzestrzegania przyjętych wymagań i terminów realizacji zadań zawartych w umowie;
 - d) wyciągnięcie konsekwencji statutowych.
- 4) Objęcie sprawcy opieką psychologiczno-pedagogiczną ukierunkowaną na zmianę postawy i postępowania ucznia.
- 5) Jeśli rodzice sprawcy cyberprzemocy odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a uczeń nie zaniechał dotychczasowego postępowania, dyrektor szkoły/ wicedyrektor powinien pisemnie powiadomić o zaistniałej sytuacji Policję i Sąd Rodzinny, szczególnie jeśli do szkoły napływają informacje o innych przejawach demoralizacji ucznia.
- 6) W przypadku, gdy zostało złamane prawo, a tożsamości sprawcy nie udało się ustalić dyrektorowi/wicedyrektorowi szkoły w porozumieniu z rodzicami należy bezwzględnie skontaktować się z Policją.

XIII.

Działania wobec osoby dotkniętej cyberprzemocą

Uczeń doświadczający cyberprzemocy powinien otrzymać poradę, jak ma się zachować, aby zapewnić sobie poczucie bezpieczeństwa i nie doprowadzić do eskalacji prześladowania.

- 1) Podczas rozmowy z uczniem doświadczającym cyberprzemocy:
 - a) zapewnij go, że dobrze zrobił, mówiąc ci o tym, co się stało;
 - b) powiedz, że widzisz i rozumiesz, że jest mu trudno ujawnić to, co go spotkało;
 - c) powiedz mu, że nikt nie ma prawa tak się zachowywać wobec niego;
 - d) zapewnij go, że szkoła nie toleruje żadnej formy przemocy i że postarasz się mu pomóc, uruchamiając odpowiednie procedury interwencyjne.
- 2) Rodzice dziecka dotkniętego cyberprzemocą powinni być poinformowani o problemie i otrzymać wsparcie i pomoc ze strony szkoły. W rozmowie z nimi pedagog/pedagog specjalny/psycholog lub wychowawca przedstawiają kroki, jakie zostały podjęte w celu wyjaśnienia zajścia oraz zapewnienia bezpieczeństwa poszkodowanemu uczniowi, a także, jeśli to wskazane, zaproponować rodzicom i dziecku pomoc specjalisty (psychologa, pedagoga specjalnego, pedagoga). Należy również poinformować rodzica o możliwościach działań prawnych.
- 3) Po zakończeniu interwencji wychowawca jest zobowiązany do monitorowania sytuacji ucznia i sprawdzania, czy nie są wobec niego podejmowane dalsze działania przemocowe bądź odwetowe ze strony sprawcy.

XIV.

Ochrona świadków zgłaszających zdarzenie

Profesjonalną opieką należy otoczyć także świadków zdarzenia uczestniczących w ustalaniu przebiegu zajścia. Ważne jest, by w wyniku interwencji nie narazić ich na zemstę i groźby ze strony sprawcy. Osoba, której uczeń zaufał, informując o jakimkolwiek akcie przemocy, a więc także cyberprzemocy, ma obowiązek postępować tak, by swoim zachowaniem i działaniem nie narazić świadka zgłaszającego problem.

W rozmowie z uczniem świadkiem cyberprzemocy:

1. Powiedz, że dobrze zrobił, zgłaszając fakt przemocy.
2. Zapewnij o swojej dyskrecji.
3. Nie ujawniaj jego danych, jeśli nie jest to konieczne (np. gdy sprawa została zgłoszona na Policję).
4. Pod żadnym pozorem nie konfrontuj go ze sprawcą.
5. Zadbaj o jego bezpieczeństwo, nie upubliczniając jego udziału w sprawie.

XV.

Monitoring stosowania Standardów ochrony małoletnich

1. Dyrektor wyznacza zespół do spraw Standardów Ochrony Małoletnich odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów Ochrony Małoletnich.
2. Zespół, o którym mowa w punkcie 1., jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały ich naruszenia oraz za proponowanie zmian w Standardach.
3. Zespół, o którym mowa w punkcie 1, przeprowadza wśród pracowników Szkoły, raz na rok ankietę monitorującą poziom realizacji Standardów. Wzór ankiety stanowi Załącznik nr 3 do niniejszych Standardów.
4. Pracownicy Szkoły mogą proponować zmiany w Standardach oraz wskazywać ich naruszenia w placówce.
5. Osoby, o których mowa w pkt. 1. sporządzają raport z monitoringu, który następnie przekazują dyrektorowi/ radzie pedagogicznej.
6. Dyrektor wprowadza do Standardów niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom Szkoły oraz opiekunom dzieci ich nowe brzmienie.

XVI.

Przepisy końcowe

1) Standardy ochrony małoletnich wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.

- a) Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników, poprzez umieszczenie ich kopii w sekretariacie szkoły, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej oraz wywieszenie w widocznym miejscu w szkole i przedszkolu, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.
- b) Zasady ustalania Planu wsparcia małoletniemu po ujawnieniu krzywdzenia:

2) Etapy postępowania:

- a) Rozpoznanie sygnałów, które mogą wskazywać na krzywdzenie dziecka.
- b) Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji.
- c) Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia dziecka.
- d) Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia dziecka.

- 3) **Plan wsparcia dziecka sporządza się na formularzu, będącym Załącznikiem nr 1 do niniejszych Standardów.**
- a) Za przygotowanie personelu do stosowania standardów jest odpowiedzialny pedagog/pedagog specjalny/psycholog szkolny.
 - b) Za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających uczniowi/dziecku odpowiedzialni są: Dyrektor/wicedyrektor/pedagog/pedagog specjalny/psycholog.
 - c) Ujawnione lub zgłoszone incydenty lub zdarzenia zagrażające dobru ucznia są przechowywane w sekretariacie szkoły, w szafie zamkniętej.

STANDARD 1

Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki lub organizatora, a w szczególności zachowania niedozwolone wobec małoletnich;

1. Pracownik placówki:

- 1.1. szanuje godność ucznia jako osoby: akceptuje go, uznaje jego prawa, rozwija samodzielność myślenia i refleksyjność oraz pozwala mu wyrażać własne poglądy,
- 1.2. pamięta, że pierwszymi i głównymi wychowawcami dzieci są rodzice lub opiekunowie prawni, szanuje ich prawa oraz wspomaga w procesie wychowania,
- 1.3. traktuje indywidualnie każde dziecko, starając się rozumieć jego potrzeby i wspomagać jego możliwości,
- 1.4. poprzez działania pedagogiczne i własną postawę, wspomaga ucznia w procesie integralnego rozwoju i doskonalenia oraz czyni go współuczestnikiem i współtwórcą tego procesu,
- 1.5. wychowuje ucznia w duchu odpowiedzialności za własne czyny i ponoszenia konsekwencji dokonanych wyborów,
- 1.6. uczy zasad kultury osobistej oraz wpływa na kształtowanie postaw prorodzinnych ucznia,
- 1.7. wychowuje swoich uczniów w duchu współdziałania i współżycia w grupie, ucząc jednocześnie poszanowania zasad szlachetnego współzawodnictwa.
 - 1.7.1.1. Stosunek pracowników do ucznia cechuje: życzliwość, wyrozumiałość i cierpliwość, a jednocześnie stanowczość i konsekwencja w stosowaniu ustalonych kryteriów wymagań.
 - 1.7.1.2. Pracowników obowiązuje obiektywizm, sprawiedliwość, bezinteresowność i szacunek w traktowaniu i ocenie każdego ucznia bez względu na okoliczności.

2. Komunikacja z dziećmi

- 2.1. W komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek.
- 2.2. Należy słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
- 2.3. Nie wolno zawstydzać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.

- 2.4. Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego/jej sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- 2.5. Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy je o tym poinformować.
- 2.6. Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić dziecko, należy mu to jak najszybciej wyjaśnić.
- 2.7. Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).

3. Działania z uczniami

- 3.1. Należy unikać faworyzowania uczniów,
- 3.2. Nie wolno utrzymywać wizerunku ucznia (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków uczniów, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych uczniów,
- 3.3. Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od ucznia. Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec ucznia lub rodziców/opiekunów ucznia. Nie wolno zachowywać się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.

4. Kontakt fizyczny z dziećmi

- 4.1. Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne.
- 4.2. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

- 4.3. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Należy się kierować zawsze profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.
- 4.4. Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej ucznia.
- 4.5. Nie wolno dotykać ucznia w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- 4.6. Zawsze należy być przygotowanym na wyjaśnienie swoich działań.
- 4.7. Nie należy angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 4.8. Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiążąc się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy.

5. Kontakty poza godzinami pracy

- 5.1. Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.
- 5.2. Nie należy zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Jednak jeśli do szkoły uczęszczają dzieci nauczycieli to zapraszanie dziecko przez dziecko do domu jest akceptowalne.
- 5.3. Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców oraz opiekunów.

6. Bezpieczeństwo online

- 6.1. Należy być świadomym cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także własnych działań w Internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać uczniów/uczennice, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont.

6.2. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone.

7. Zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników w Zespole Szkół Nr 1 im. Henryka Sienkiewicza w Łukowie

7.1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z edukacją, wypoczynkiem, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi Dyrektor uzyskuje informacje, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze.

7.2. Osoba, o której mowa w ust. 1, przedkłada Dyrektorowi informację z Krajowego Rejestru Karnego w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz. 2600), lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego oraz przedkłada Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony dzieci.

7.3. Osoba, o której mowa w ust. 1, posiadająca obywatelstwo innego państwa niż Rzeczpospolita Polska, ponadto przedkłada pracodawcy lub innemu organizatorowi informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi.

7.4. Informacje, o których mowa w ust. 2, Dyrektor utrwała w formie wydruku i załącza do akt osobowych pracownika albo dokumentacji dotyczącej osoby dopuszczonej do działalności związanej z edukacją, wypoczynkiem, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

7.5. Wykonanie obowiązków, o których mowa w ust. 1–4, nie jest wymagane przed dopuszczeniem do działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, leczeniem, świadczeniem porad psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi, członka rodziny małoletniego, lub osoby znanej osobiście rodzicowi małoletniego albo przedstawicielowi ustawowemu małoletniego, gdy jest

ona wykonywana w stosunku do małoletniego dziecka, którego rodzic albo przedstawiciel ustawowy są dopuszczającymi do działalności.

7.6. Przez członka rodziny, o którym mowa w ust. 5, należy rozumieć osobę spokrewnioną albo osobę niespokrewnioną, pozostającą w faktycznym związku oraz wspólnie zamieszkującą i gospodarującą.”.

STANDARD 2

Zasady i procedurę podejmowania interwencji, w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego

Gdy sygnały tylko pośrednio wskazują na krzywdzenie dziecka, trzeba je potwierdzić, aby mieć przesłanki do podjęcia interwencji.

1. Etapy postępowania:

1.1. Rozpoznanie sygnałów, które mogą wskazywać na krzywdzenie dziecka.

Na pierwszym etapie potrzebna jest przede wszystkim wiedza o problemie krzywdzenia dziecka, która pomaga w zauważeniu i prawidłowym rozpoznaniu sygnałów. Potrzebna jest też oczywiście odpowiednia postawa – odpowiedzialność za powierzone dzieci i gotowość do reagowania w sytuacji zagrożenia ich dobra.

1.2. Sprawdzanie sygnałów poprzez zbieranie dodatkowych informacji. W przypadku dostrzeżenia sygnałów przez szkołę lub przedszkole należy je zweryfikować, zbierając informacje pochodzące od innych pracowników placówki oraz zawarte w dokumentacji.

1.2.1. Pedagog/pedagog specjalny/psycholog:

1.2.1.1. zbiera informacje i koordynuje działania zmierzające do pomocy dziecku w szkole,

1.2.1.2. współpracuje z innymi instytucjami i osobami, np. kuratorem sądowym, pracownikiem socjalnym, dzielnicowym.

1.2.2. Nauczyciel wychowania fizycznego, pielęgniarka szkolna, higienistka – mogą zauważyć ślady pobicia dziecka, niechęć dziecka do rozbierania się, oznaki bólu przy poruszaniu się itp. Przekazują informacje zgodnie z Polityką Ochrony Dzieci

1.2.3. Wychowawcy i nauczyciele – mogą zauważyć zaburzone zachowanie dziecka, które może być skutkiem krzywdzenia, niekiedy są też świadkami krzywdzących zachowań rodziców wobec dziecka na terenie placówki. Przekazują informacje zgodnie z Polityką Ochrony Dzieci.

1.2.4. Dokumentacja szkolna – istotne są informacje o nieobecnościach dziecka, jego ocenach, adnotacje o zachowaniu dziecka.

1.2.5. Nawiązanie kontaktu z pracownikami innych służb i instytucji zajmujących się danym dzieckiem i jego rodziną. Może się okazać, że oni także dostrzegli

sygnały krzywdzenia, mogą też podjąć działania w kierunku sprawdzenia informacji, które posiadamy.

1.3. Potwierdzenie sygnałów z innych źródeł. W zweryfikowaniu podejrzeń, że dziecko jest krzywdzone, zbiera się informacje pochodzące od różnych osób z jego otoczenia:

1.3.1. innych dzieci z tej samej rodziny,

1.3.2. rodziców dziecka,

1.3.3. innych osób z rodziny,

1.3.4. osób z dalszego otoczenia (np. sąsiadów, znajomych).

1.3.5. Jeśli do szkoły lub przedszkola uczęszczają inne dzieci z danej rodziny, warto porozmawiać z ich nauczycielami. Jest bardzo prawdopodobne, że one również są krzywdzone i w jakiś sposób to sygnalizują.

1.3.6. Przy ocenie prawdziwości sygnałów przyjmujemy zasadę, że jeżeli są one potwierdzone z kilku źródeł, wzrasta prawdopodobieństwo krzywdzenia.

2. **Analiza zebranych informacji – diagnoza problemu krzywdzenia dziecka.**

Po zebraniu wszystkich dostępnych informacji konieczna jest ich analiza, aby uzyskać obraz sytuacji dziecka, ocenić zagrożenia i możliwości wsparcia dla dziecka. Trzeba znaleźć odpowiedzi na poniższe pytania:

2.1.1. Czy sygnały wskazujące na krzywdzenie dziecka zostały potwierdzone przez informacje z innych źródeł? Kto jeszcze może mieć informacje o sytuacji dziecka?

2.1.2. Kto krzywdzi dziecko?

2.1.3. W jaki sposób?

2.1.4. Czy doszło do naruszenia prawa (to ważne, ponieważ Kodeks karny i Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nakładają na instytucje obowiązek zawiadamiania o przestępstwach popełnionych na szkodę dzieci)?

2.1.5. W jakim stopniu zagrożone jest bezpieczeństwo (zdrowie, życie, rozwój) dziecka?

2.1.6. Kto może być sojusznikiem dziecka w rodzinie?

3. **Zaplanowanie i przeprowadzenie interwencji w przypadku potwierdzenia krzywdzenia dziecka**

3.1.1. W rodzinie, która krzywdzi dziecko, działają silne mechanizmy zaprzeczania, co sprawia, że nie widzi ona problemu i odrzuca pomoc. Celem interwencji jest

przełamanie mechanizmów obronnych, pokazanie rodzinie prawdy o jej sytuacji i stworzenie warunków do korzystania ze specjalistycznej pomocy.

3.1.2. Podejmując interwencję, należy brać pod uwagę dynamikę systemu rodzinnego,

a także rodzaj problemów, które uszkadzają jej funkcjonowanie. Każde działanie adresowane do jednej z osób w rodzinie może wpłynąć na zmianę w całym systemie,

a tym samym na sytuację i bezpieczeństwo dziecka.

3.1.3. Najskuteczniejsze może być oddziaływanie na cały system (spotkania z wszystkimi członkami rodziny), jednak w przypadku rodzin dotkniętych alkoholizmem, kazirodztwem lub przemocą najczęściej nie jest to możliwe, szczególnie w pierwszej fazie pracy z rodziną. Dlatego konieczne jest oddziaływanie na każdą z osób osobno.

3.1.4. Z punktu widzenia ochrony i bezpieczeństwa dziecka niezwykle ważne jest znalezienie w rodzinie sojusznika, który będzie ochraniać dziecko „od wewnątrz” w czasie prowadzenia działań interwencyjnych. Użyteczne jest tu dokonanie rozróżnienia pomiędzy rodzicem, który krzywdzi dziecko w sposób aktywny, stosując wobec niego przemoc, a tzw. rodzicem „niekrzywdzącym”, który jest biernym świadkiem przemocy wobec dziecka, a czasami sam także jest ofiarą. Optymalny model interwencji polega na pozyskaniu do współpracy rodzica „niekrzywdzącego” jako sojusznika dziecka, podjęcie razem z nim działań skierowanych na powstrzymanie sprawcy przemocy i jednoczesne objęcie samego dziecka konieczną pomocą z zewnątrz. Model ten dotyczy sytuacji, w której krzywdzenie przybiera charakter przemocy.

3.1.5. W sytuacji, w której oboje rodzice krzywdzą aktywnie swoje dziecko, trzeba od razu (równoległe z rozmowami interwencyjnymi z rodzicami) podejmować działania prawne – zawiadamiać prokuraturę/Policję/wszcząć Procedurę „Niebieskie Karty”.

3.1.6. Planując interwencję, stawiamy sobie pytanie, jakie działania należy podjąć, żeby:

3.1.6.1. zapewnić dziecku bezpieczeństwo,

3.1.6.2. wzbudzić motywację rodziny do rozwiązywania jej problemów i dokonania zmiany.

4. Działania prawne

4.1. Działania interwencyjne mają na celu przygotowanie gruntu do udzielenia rodzinie różnych form pomocy: prawnej, psychologicznej, socjalnej, medycznej.

4.1.1. Interwencję inicjuje osoba, która rozpoznała sygnały krzywdzenia dziecka.

4.1.2. W poważniejszych przypadkach krzywdzenia dziecka konieczna jest współpraca interdyscyplinarna, w którą powinni być zaangażowani pracownicy różnych instytucji zajmujący się daną rodziną. W takiej sytuacji każda instytucja ma obowiązek działać w zakresie swojego obszaru i kompetencji oraz przekazywać niezbędne informacje uprawnionym do tego osobom i instytucjom.

4.1.3. Sama interwencja, szczególnie jeżeli ogranicza się ona do działań prawnych, nie wystarczy, aby rozwiązać problemy rodziny. Konieczna jest pomoc, często długofalowa, i monitorowanie zmieniającej się sytuacji w rodzinie.

STANDARD 3

Procedury i osoby odpowiedzialne za składanie zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę małoletniego, zawiadamianie Sądu Opiekuńczego oraz w przypadku instytucji, które posiadają takie uprawnienia, osoby odpowiedzialne za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. W sytuacji wystąpienia przemocy pracownik oświaty informuje dyrektora szkoły lub placówki o osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
3. Jeżeli osobą dotkniętą przemocą w rodzinie jest dziecko z widocznymi na ciele śladami przemocy fizycznej, pielęgniarka szkolna sporządza ich opis w karcie zdrowia dziecka.
4. W przypadku braku możliwości zbadania dziecka przez pielęgniarkę lub lekarza należy wezwać Zespół Ratownictwa Medycznego.
5. Pedagog/pedagog specjalny/psycholog/ wychowawca klasy powiadamia rodziców, bądź opiekunów prawnych.
6. Jeśli osoba, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, nie została jeszcze objęta procedurą „Niebieskie Karty”, przedstawiciel oświaty niezwłocznie wypełnia wraz z nią formularz „Niebieska Karta – A”. Wszczynający procedurę wypełniony formularz „Niebieskiej Karty – A” przekazuje Przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego w terminie maksymalnie 7 dni od daty wszczęcia procedury.
7. Osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, przekazuje formularz „Niebieska Karta – B”.
8. Jeżeli osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, jest dziecko, formularz „Niebieska Karta – B” przekazuje rodzicowi, opiekunowi prawnemu lub faktycznemu albo osobie, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie.
9. Pracownik oświaty zgłasza na Policję lub do Prokuratury rejonowej podejrzenie o popełnieniu przestępstwa względem osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
10. Może prowadzić rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz

informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

11. W przypadku gdy osobą, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie jest osoba małoletnia:

11.1. Dyrektor szkoły lub placówki niezwłocznie przesyła zawiadomienie o sytuacji dziecka do Sądu Rejonowego (wydział rodzinny i nieletnich) i do właściwego miejscowo ośrodka pomocy społecznej;

11.2. Pedagog/ pedagog specjalny/ psycholog lub wychowawca klasy sporządza diagnozę sytuacji i potrzeb dziecka i opracowuje na jej podstawie plan działania placówki oświaty w stosunku do dziecka, z uwzględnieniem sposobów zapewnienia mu bezpieczeństwa, form wsparcia, kontaktów z osobami i instytucjami wspierającymi (np. pracownik socjalny, psycholog). Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz o możliwości podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji dziecka i rodziny.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” przedstawiciel Szkoły:

1. Udziela kompleksowej informacji o możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą.
2. Organizuje niezwłocznie dostęp do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie.
3. Może podejmować rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii

i udziale w programach oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

4. Diagnozuje sytuację i potrzeby osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w tym w szczególności wobec dzieci.
5. Udziela kompleksowych informacji rodzicowi, opiekunowi prawnemu, faktycznemu lub osobie najbliższej o możliwościach pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej oraz wsparcia rodzinie, w tym o formach pomocy dzieciom świadczonych przez instytucje i podmioty w zakresie specjalistycznej pomocy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Wskazanie osób odpowiedzialnych za wszczynanie procedury „Niebieskie Karty”

1. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta - A” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny (art. 9d ust. 4 uppr).
2. Każdy pracownik szkoły, do którego dotrze informacja o krzywdzeniu dziecka lub sam poweźmie takie podejrzenie (ślady przemocy na ciele dziecka) – w przedszkolu, szkole, świetlicy, klubie sportowym, ośrodku wychowawczym itd. zobowiązany jest do podjęcia działań związanych z rozpoczęciem procedury.
3. Pracownicy oświaty – często bywają to pedagodzy lub psychologzy szkolni, pracownicy poradni psychologiczno-pedagogicznych albo inni pedagodzy pracujący z dziećmi w różnych placówkach szkolno-wychowawczych. Mogą oni wszczynać procedurę „Niebieskie Karty” z własnej inicjatywy (zwykle gdy dochodzi do krzywdzenia dzieci) lub być dołączani do GR wtedy, gdy przemoc dzieje się między dorosłymi osobami w rodzinie, ale dzieci zamieszkują z nimi wspólnie i są świadkami tego, co się dzieje. Pracownicy oświaty mają także swego przedstawiciela w Zespole Interdyscyplinarnym, zwykle kilku reprezentujących różne placówki z terenu danej gminy.

STANDARD 4

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów;

1. Wdrożenie Standardów ochrony małoletnich jest procesem, w ramach którego niezbędne jest wykonanie następujących czynności:

- 1.1. powołanie grupy roboczej,
- 1.2. dokonanie audytu i oceny poszczególnych ryzyk,
- 1.3. opracowanie standardów ochrony małoletnich,
- 1.4. upowszechnienie standardów,
- 1.5. ankieta monitorowanie i ewaluacja znajomości standardów dla nauczycieli.
(załącznik nr 3 i 4)

2. Monitoring stosowania Standardów

- 2.1. Dyrektor szkoły wyznacza osobę odpowiedzialną za Standardy ochrony dzieci w szkole.
- 2.2. Dyrektor Szkoły, o której mowa wyżej, jest odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów, za reagowanie na sygnały naruszenia standardów i prowadzenie rejestru zgłoszeń oraz za proponowanie zmian w Standardach.
- 2.3. Dyrektor szkoły przeprowadza ankietę (załącznik nr 4) wśród pracowników placówki, raz na 24 miesiące, ankietę monitorującą poziom realizacji standardów. W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany Standardów oraz wskazywać naruszenia Standardów w placówce.
- 2.4. Dyrektor szkoły, o której mowa wyżej, dokonuje opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje Zespołowi. Następnie zespół wprowadza do tegoż dokumentu niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom placówki, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie dokumentu.

3. Podczas opracowywania raportu z monitoringu i oceny poziomu wdrożenia i przestrzegania Standardów Ochrony Małoletnich warto ocenić:

- 3.1. Co się udało?
- 3.2. Dlaczego?
- 3.3. W jaki sposób komunikuje się istotne kwestie w placówce?
- 3.4. Jakie zmiany powinny zostać wprowadzone?

3.5. Czy jakieś działanie związane z przyjęciem standardów jest odbierane jako trudne lub personel niechętnie podchodzi do jego realizacji z innych powodów?

STANDARD 5

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki lub organizatora do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

1. Szczegółowe zasady udostępniania pracownikom, małoletnim i ich opiekunom Standardów Ochrony Małoletnich do jej zaznajomienia i stosowania

- 1.1. Wszelkie dokumenty/procedury/polityki związane z wprowadzeniem Standardów Ochrony Małoletnich są udostępniane personelowi, małoletnim i ich opiekunom na żądanie.
- 1.2. Dokumenty te można również znaleźć na stronie internetowej szkoły pod adresem www.zs1.lukow.pl
- 1.3. Każdy pracownik ma obowiązek zapoznać się z ww. dokumentacją po zawarciu umowy o pracę.
- 1.4. Rodzice/opiekunowie małoletnich zapoznawani są z ww. dokumentami każdorazowo na początku roku szkolnego (udokumentowane na listach podpisami rodziców)
- 1.5. Zapoznanie się z ww. dokumentami każda osoba potwierdza swoim podpisem.

2. Sposób dokumentowania przygotowania personelu

- 2.1. Zaświadczenia o ukończeniu szkolenia.
- 2.2. Oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich.

3. Powołanie osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu

STANDARD 6

Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym oraz małoletnim standardów do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania

Informacja o wprowadzeniu polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem.

Nieodzownym etapem wdrażania standardów ochrony dzieci w instytucji jest zadbanie, aby wszyscy pracownicy, a także dzieci i opiekunowie byli poinformowani o wprowadzeniu Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem oraz mieli przynajmniej podstawową wiedzę na temat tego, jak przeciwdziałać naruszaniu praw dzieci i pomagać im w sytuacjach zagrożenia.

Standardy ochrony małoletnich wchodzą w życie z dniem ich ogłoszenia.

Ogłoszenie następuje w sposób dostępny dla pracowników Szkoły, dzieci i ich opiekunów, w szczególności poprzez wywieszenie w miejscu ogłoszeń dla pracowników, poprzez umieszczenie ich kopii w sekretariacie szkoły, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej oraz wywieszenie w widocznym miejscu w szkole, również w wersji skróconej, przeznaczonej dla dzieci.

STANDARD 7

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

Dyrekcja Szkoły wyznaczy Zespół do Spraw Standardów do Spraw Ochrony Małoletnich odpowiedzialny za monitorowanie realizacji Standardów ochrony małoletnich.

STANDARD 8

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

1. Wszelką dokumentację zgromadzoną w trakcie ujawniania lub zgłoszenia incydentów przechowuje się w segregatorze w szafie metalowej w sekretariacie szkoły.
2. Dostęp do dokumentacji mają pedagog, pedagog specjalny, psycholog, wychowawca klasy, Dyrektor/wicedyrektor oraz inne instytucje do tego uprawnione po uzyskaniu zgody Dyrektora.
3. Dokumentacja nie może być udostępniana sprawcy przemocy w żadnej formie i w żaden sposób .
4. Osoba krzywdzona może mieć wgląd do dokumentacji bez możliwości powielania, kopiowania czy robienia zdjęć.
5. Osoba ujawniająca krzywdzenie dziecka wypełnia Kartę zgłoszenia, która rozpoczyna procedurę ujawnienia krzywdzenia małoletniego.
6. Dokumentacją przebiegu interwencji w sprawie krzywdzenia mogą być:
 - 6.1. Notatka służbowa
 - 6.2. Karta zgłoszenia
 - 6.3. Niebieska karta
 - 6.4. Wniosek o wgląd w sytuację rodzinną
 - 6.5. Pisma z innych instytucji (policja, sąd, GOPS, MOPS, CUS, PCPR i inne)
7. Szkoła prowadzi rejestr zgłoszeń, incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego.

PLAN WSPARCIA UCZNI

1. OPIS SYTUACJI DOMOWEJ, SZKOLNEJ UCZNI (JEGO FUNKCJONOWANIA W SZKOLE, GRUPIE RÓWIEŚNICZEJ):

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. ROZPOZNANE POTRZEBY ROZWOJOWE I EDUKACYJNE:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. CELE WSPARCIA/POMOCY:

.....
.....
.....
.....

4. DZIAŁANIA SŁUŻĄCE OSIĄGNIĘCIU CELÓW WSPARCIA/POMOCY

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. OSOBA ODPOWIEDZIALNA ZA WDROŻENIE I MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU:

.....
.....

DATA

PODPISY OSÓB SPORZĄDZAJĄCYCH PLAN:

KARTA INTERWENCJI

Imię i nazwisko ucznia		
Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
Opis działań podjętych przez pedagoga/pedagoga specjalnego/psychologa		
Data	Działanie	
Spotkania z opiekunami ucznia		
Data	Opis spotkania	
Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)		
Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny, inny rodzaj interwencji (jaki?)		
Dane dotyczące interwencji	Data	Nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję
Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców		

Ankieta monitorowania Standardów ochrony małoletnich

PYTANIA	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz?		
2. Czy znasz treść Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem przez innego pracownika?		
5a. Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)		
6. Czy znasz metody i narzędzia edukacji dzieci i rodziców w zakresie przeciwdziałania ich krzywdzeniu?		
7. Czy masz dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się pomocą i ochroną dzieci?		
8. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Standardów ochrony małoletnich? (odpowieź opisowa)		

**WSKAŹNIKI DO OCENY WDROŻENIA I STOSOWANIA STANDARDÓW
OCHRONY MAŁOLETNIICH**

L.p.	WSKAŹNIK	DATA WYKONANIA Dokument potwierdzający	OSOBA ODPOWIEDZIALNA
1.	Opracowanie Standardów Ochrony małoletnich i ich przyjęcie na radzie pedagogicznej.		
2.	Wszyscy pracownicy zostali przeszkoleni i posiadają niezbędną wiedzę w zakresie rozpoznawania symptomów krzywdzenia dzieci, reagowania na nie. Znają Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce -potwierdzenie podpisem.		
3.	Rodzicom została przekazana wiedza w zakresie ochrony dzieci przed przemocą, przed zagrożeniami w Internecie.		
4.	Rodzice znają Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce.		
5.	Dzieci znają Standardy ochrony małoletnich (treści ich dotyczące).		
6.	W każdej klasie zostały przeprowadzone takie zajęcia nt.(1) ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem. (2) unikania zagrożeń w Internecie - w wymiarze co najmniej godziny lekcyjnej.		
7.	W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszono są informacje nt. (1) praw dziecka, (2) zasad ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem, (3) zasad		

	bezpieczeństwa w Internecie.		
8.	W placówce, w miejscach dostępnych dla dzieci wywieszane są (1) informacje nt. numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży, (2) informacje, jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia.		
9.	Zapewniony jest dostęp do danych kontaktowych placówek i instytucji zajmujących się ochroną dzieci w pokoju nauczycielskim, w gabinetach specjalistów oraz na stronie internetowej placówki.		
10.	Złożone przez nowych pracowników oświadczenia o niekaralności za przestępstwa seksualne (rozd. XXV k.k.) oraz przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego.		